

Onder deze omstandigheden was het nu niet bepaald een makkelijk gehoor om toe te spreken.

Ondergeteekende leidde den spreker in. Hij maakte de opmerking, dat hij als regel van de inleidings-formaliteiten niet hield, maar dat bij deze gelegenheid een paar opmerkingen niet overbodig zouden zijn. Hij herinnerde zijn gehoor aan wat hij had geschreven in de „Standard Bearer“ over onze houding als Protestantisch Gereformeerden tegenover het bezoek van Dr Schilder. Het feit, dat het bestuur van de „Reformed Free Publishing Association“ (de vereniging, die het orgaan der Protestantisch Gereformeerden uitgeeft: „The Standard Bearer“, waarvan Dr Hoeksema redacteur is — C. V.), den professor had uitgenodigd om over de Algemeene Genade te spreken, was in geen geval gebaseerd op de onderstelling, dat hij instemde met onze opvatting van deze kwestie. Reeds het feit, dat zijn onderwerp was: de Algemeene Genade, wees eerder op het tegendeel. Ondergeteekende zou niet spreken over dat onderwerp, als hij spreker was, maar eenvoudig over „Genade“. Ook bracht de aanvaarding van onze uitnodiging door Dr Schilder hem niet onder eenige morele verplichting om onze zienswijze in het gewijde komen. Hij was volkomen vrij om zijn eigen beschouwingen te ontwikkelen, vrij ook om de „Standard Bearer“ een kastijding te geven, als hij van plan was om dat te doen.

En hij nodigde de hoorders uit om den spreker hun volle aandacht te geven en niet te luisteren met de vraag in het hart en bovenal in het hoofd of de inzichten van den spreker al of niet in overeenstemming waren met eigen opvattingen.

Deze opmerkingen bedoelden den weg voor Dr Schilder vrij te maken om zijn overtuigingen eerlijk en vrij uit te spreken, zonder te letten op de beschouwingen van zijn gehoor.

En ook om de spanning te verminderen en teweeg te brengen, dat de hoorders ongedwongen zouden luisteren.

Van de lezing maakte ik geen aantekeningen.

Ik gaf den spreker mijn overdeeltde aandacht, en ofschoon het korte resumé van den inhoud van Dr Schilder's lezing hier uit het geheugen wordt gegeven, kan ik veilig de juistheid ervan garanderen.

Na een paar opmerkingen, die niet direct betrekking hadden op het eigenlijke onderwerp, begon de spreker met er den nadruk op te leggen, dat hij, die spreekt over algemeene genade, moet omschrijven wat hij bedoelt. Men kan h.v. niet eenvoudig vaststellen, dat men gelooft in de algemeene genade en, daarom, overeenstemt met de Gereformeerde vaders. Deze laatste maakten soms een drievoudige onderscheiding, en spraken van „algemeene“, „gemeene“ en „particuliere“ genade (general, common, particular grace). Teksten uit de Schrift, die dikwijls geciteerd worden als bewijzen ten gunste van de algemeene genade, zooals Rom. 1:19, 20, 2:14 leenen zich tot verschillende uitlegging, zooals gebleken is uit de verklaring, welke Dr Greidanus geeft van deze passage.

De vraag van de „algemeene genade“ hangt samen met het probleem van natuur en genade, een probleem, dat in onze dagen algemeene aandacht trekt en onze ernstige overweging en studie waard is. De tegenstelling is er geen tusschen „natuur en genade“, maar tusschen „zonde en genade“.

De Schrift betuigt overvloedig, dat God Zijn scheepsel liefheeft en bewaart. Hij bemint het werk Zijner handen, zon, maan en sterren, de boomen van het bosch en de bloemen, de dieren des velds, de vogelen des hemels, de visschen der zee. En evenzo datgene wat zijn eigen werk is in den mensch, zelfs na den val, de „overblijfselen van zijn beeld“, het „natuurlijke licht“, den mensch als Zijn eigen schepping, heeft Hij lief. Dit betekent niet, dat Hij den mensch als zondaar liefheeft, buiten den Christus. Want Hij is den zondaar alleen in Christus genadig. Maar Zijn eigen werk in den mensch heeft Hij lief.

Het feit, dat, na den val, de mensch nog steeds bestaat, nog niet in de hel is, nog vele dingen ontvangt, als regen en zonneschijn, eten en drinken, kleeding en deksel, gaven en talenten, rechtvaardigt niet de conclusie, dat er een genadige gezindheid in God is jegens hem. Dingen zijn geen genade. De spreker gebruikte het beeld van een man, die ter dood veroordeeld is, maar voor wien de uitvoering van het vonnis wordt uitgesteld, omdat de zaken noodig voor den scherpen vorm van straf, dien men van plan is op hem toe te passen, nog niet gereed zijn. Zulk een mensch kan uit het feit, dat hij nog een paar dagen heeft om te leven, niet op juiste wijze concludeeren, dat er een genadige gezindheid bij den rechter is jegens hem. Hetzelfde geldt nu van den zondaar, die vele dingen ontvangt, maar die bereid wordt voor de eeuwige verdoemenis. Algemeene genade kan niet bedoelen, dat er een genadige gezindheid in God is jegens den verworpen goddelooze. Deze waarheid werd meer dan eens in de lezing op den voorgrond geschoven.

Er is betugeling, retardatie, terughouding van de zonde, evenals er is weerhouding van de genade. Het eind komt niet tot het begin. Het begin en het einde zijn gescheiden door een historisch proces, waarin God alle dingen bewaart om te dienen als onderbouw voor de realisering van zijn doel van verkiezing en verwerping, redding en verdoemenis, zonde en genade.

In dit historisch proces wordt de mensch, ook de gevallen mensch, geconfronteerd met het „algemeen mandaat“, om zich te vernieuwen en de aarde te vervullen en de krachten der schepping tot ontwikkeling te brengen en dit te doen uit liefde tot God.

Er is geen bezwaar om te spreken van een aanbod van genade, mits wij daarvoor verstaan, dat in pedagogischen zin het evangelie, met zijn belofte en eisch, gepresenteerd wordt aan het redelijke en zedelijke bewustzijn van alle menschen zonder onderscheid. Echter is dit aanbod geen grond voor de conclusie, dat in de prediking van het evangelie is een genadige gezindheid in God. Door haar volvoert God zijn eigen doel, beide van verkiezing en verwerping, redding en verdoemenis, leven en dood.

De spreker besloot met een pleidooi voor vrede en eenheid. Het is zijn overtuiging, dat er geen gegronde

reden is voor de breuk tusschen de Christelijk Gereformeerde en Protestantisch Gereformeerde Kerken en hij koestert de hoop, dat een samenspreking over de kwestie van de gemeene gratie gezegende resultaten zou kunnen hebben.

Bespreking op deze rede werd niet gehouden. Prof. Schilder was van oordeel, zoo deelt Dr Hoeksema mee, dat dit een verkeerd inderdruk zou teweeg brengen, indien hij hier toeliet wat bij zijn overige lezingen niet plaats vond.

Dr Hoeksema merkt o.a. nog op, dat hij in hoofdzaak kan meegaan met de hoofdgedachten van Dr Schilder's lezing.

Wel zijn er verschillen en Dr Hoeksema noemt enkele op, die hij reeds ziet en die er bij doorpraten nog bij kunnen komen, maar ondanks dat is zijn globaal oordeel het bovenstaande.

Ook deelt hij mee, dat, naar hij vernam, ook Dr D. Zwier, dien wij reeds meermalen hier citeerden en Dr van Baalen, een bekend strijder vóór de gemeene gratie, nadat zij dezelfde rede gehoord hadden, eveneens verklaarden, dat zij er ten volle mee instemden.

Dr Hoeksema vertelt tenslotte nog, dat op een conferentie van de predikanten der Protestantisch Gereformeerde Kerk, waar Prof. Schilder ook aanwezig was, die conferentie, op een vraag van Prof. Schilder, zich bereid verklaarde een samenspreking met de Chr. Geref. broeders te houden, om nog eens over de geheele kwestie der Gemeente Gratie een discussie te openen. Natuurlijk onder bepaalde voorwaarden, n.l., dat de bespreking zou gebaseerd zijn op de Schrift en de Gereformeerde belijdenisschriften, zoo, alsof de drie punten nooit hadden bestaan.

Citeerend Dr Datema en appellerend aan Prof. Schilder's wensch uit het slot zijner rede, schrijft Dr Hoeksema:

„Schoone perspectieven inderdaad. Ik stem in met Dr Vreugdenhil (die in „Pro Ecclesia“, Dr Datema's opmerking omtrent een mogelijke hereniging doorgaf): „Dat zij allen één zijn!“

Maar de perspectieven zijn ook diep!

Diep en ver!“

Wat zou ook in Nederland de vreugde over een hereniging groot zijn.

C. V.

CORRESPONDENTIE

HERINNERING.

5 APRIL geven wij de kwitanties af voor het abonnementsgeld over den termijn 1 April—30 September 1939 (ad f 2,50 + 15 cts incassokosten). In verband hiertoe verzoeken wij onzen abonnees, die, tenelnde deze incassokosten te vermijden, er de voorkeur aan geven het bedrag te remitteren, dat vóór genoemde datum te willen doen. (Postrekening 36000.) Op het stortingsbewijs gelieve men het juiste adres te vermelden, waaraan het blad gezonden wordt.

Na 5 April dus a.v.p. niet meer gliereen. Dit geeft slechts verwarring en onnodige moeite in onze administratie!

DE UITGEVERS.

KERKNIEUWS

GEREFORMEERDE KERKEN.

Direkt te:

Eibergen: Cand. J. D. Koers, hulppred. te Enschede, Cand. H. van Twillert, hulppred. te Wieringerwerf en H. C. Voorneveld te Zuilechem.

Slootdorp: H. Hazenberg te Ureterp, H. de Moor te Nes (Fr.) en H. Numan te Hijlaard.

Tweetal te:

Kampen: C. B. Bavinck te O. en W. Souburg en H. Holtrop te Beverwijk.

Beroepen te:

Rijnsburg (vac. E. H. Brockstra): G. J. Hoytema te Smilde.

Aangenomen naar:

Leiden (vac. J. Verkuyl): R. C. Harder te Bandoeng, thans met verlof in Nederland.

Intrede te:

Loenen a. d. Vecht: Cand. A. Hardijk. Tekst: Rom. 9:33. Oldebroek: J. Oussoren. Tekst: Hebr. 2:1, 2 en 3a. Zevenhoven en Noorden: Cand. P. de Ruig. Tekst: Joh. 18:37b.

Dr F. Wiersma, †

Te Dokkum is Dinsdag 28 Maart in den ouderdom van 63 jaar na een langdurig lijden overleden Dr F. Wiersma, emer.-predikant der Geref. Kerk te Oosterbierum.

Candidaten tot den Heiligen Dienst.

De Classis Leiden der Geref. Kerken heeft praeparatoir geëxamineerd en met algemeene stemmen beroepbaar verklaard den heer A. G. v. d. Stoel, theol. candidaat aan de Vrije Universiteit. Hij is bereid de kerken te dienen en stelt zich terstond beroepbaar. Zijn adres is: Roomburgerweg F 1, Leiden, telef. 2216.

Hulppredikers.

Benoemd is tot hulpprediker bij de Geref. Kerk te Hemrik (Fr.) cand. W. C. Huismans, thans hulpprediker van de Geref. Kerken van Donkerbroek en Oudeborne voor den Evangelisatie-arbeid te Nijberkoop en omgeving.

Tot hulpprediker bij de Geref. Kerk te Dedemsvaart is benoemd cand. J. P. Prins, wonende te Meeden (Gron.).

Dr S. J. P. Goossens.

De Classis Appingedam der Geref. Kerken heeft Dr S. J. P. Goossens, missionair predikant van Melolo op Soemba, waartoe hij door de kerk van Appingedam was uitgezonden, uit zijn ambtelijke bediening ontzet.

Dr Goossens, die momenteel met verlof in ons land vertoeft, heeft op het Zendingsterrein groote moeilijkheden gehad, die er toe hebben geleid, dat hij in conflict kwam met de Afzon-

derlijke Vergadering der Missionaire predikanten en dat de Classis Appingedam hem schorst.

Dr Goossens werd 27 Januari 1902 te Amersfoort geboren, hij studeerde aan de V. U. en werd 23 October 1927 te Achlum in het predikambt bevestigd. In 1931 zond de kerk van Appingedam hem uit naar het Zendingveld.

Dr Goossens heeft aangekondigd, dat hij deze zaak op de Generale Synode van Sneek zal brengen.

De Stichting tot Verbetering van het Psalmgezing in de Geref. Kerken.

De Stichting tot Verbetering van het Psalmgezing in de Geref. Kerken — gevormd door de heeren Prof. Dr K. Dijk, Prof. Dr F. W. Groshede, Dr T. Ferwerda, Jac. Kort, Mr A. Bouman en H. Burger — heeft dezer dagen haar arbeid aangevangen. Als voorzitter zal optreden Dr T. Ferwerda te Amsterdam; als secretaris de heer Jac. Kort, Prinsengracht 251 te Amsterdam en als voorlopig penningmeester, de heer H. Burger, Prinsengracht 253 te Amsterdam.

Allereerst zal contact gezocht worden met de jeugdverenigingen en met de scholen voor Chr. Nat. Schoolonderwijs en Geref. Schoolverband, teneinde het werk zooals het is nu, geleidelijk in den Psalter 1936 meer ingang te doen vinden.

Voorts zal de medewerking der predikanten der Geref. Kerken ingeroepen worden om den arbeid der stichting te steunen zoover dit in hun vermogen ligt, op catechisaties, op het terrein der sociale en politieke actie, enz.

Sympathiebetuigingen met het doel der stichting worden ingewacht bij den secretaris, die ook nadere inlichtingen verschaft.

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERK

Beroepen te:

Vlissingen: W. Meynhout te Nieuwendam.

Bedankt voor:

Oosterbeek: W. F. Laman te Middelbarnis.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Beroepen te:

Meliskerke: H. Ligtenberg te Lisse.

Bedankt voor:

Bruinisse: M. Heikoop te Utrecht.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Beesd (toez.): K. Layendijk te Asch.

IJzendoorn: Cand. C. Mulder te Amsterdam-West.

Noordwijk (Gron.): G. H. W. van Medevoort te Zwartewaal (Z.-H.).

Wageningen: H. G. Groenewoud te Vollenhove.

Aangenomen naar:

Serooskerke (toez.): Cand. N. Visser, hulppred. te Utrecht.

Wapenveld (toez.): H. A. Labrie te Goedereede.

Bedankt voor:

Nieuw-Amsterdam (Dr.): H. C. P. M. Wiebosch te Giessen.

Oudekerk en Petrusum.

Oldeholtwolde: P. Inberg te Grollo.

Ophuisden: J. Spelt te Rijsen.

Voorthuizen: W. Vroegindewey te Hoogeveen.

Intrede te:

Mijnshoerland: Cand. P. W. Spruyt. Tekst: 1 Cor. 4:1.

Afscheid van:

Driel: R. Mecuwenberg.

Otterloo: A. Dekker. Tekst: 1 Petr. 4:7 en 8.

Overleden:

H. O. Roscam Abbing, pred. te Arnhem, 64 jaar.

OM HET GOUD DES GELOOFS

OVER DEN BRIEF VAN JACOBUS DOOR Dr P. PRINS en Dr H. A. WIERSINGA

Practische Bijbelstudies, of liever: mediterende Bijbeloverwegingen, over den Brief van Jacobus. De bedoeling is om duidelijk te maken, wat deze Brief te zeggen heeft aan de Christenen van dezen tijd. Niet ieder der Auteurs schreef een gedeelte van het boek maar van zin tot zin hebben zij het tezamen geschreven. Opmerkelijk en actueel boek, van en voor dezen tijd.

Prijs f 225 — Gebonden f 290

IN ELKEN BOEKHANDEL

UITGAVE VAN J. H. KOK N.V. TE KAMPEN

Colossensen 1 : 24

Heden verscheen:

PRACTISCHE ZIELSZORG

door

Dr G. Brillenburg Wurth

Vraag bij Uw boekhandelaar of bij den uitgever het prospectus met de uitvoerige rijke inhoudsopgave van dit boek. Het is een praktische wegwijzer voor Predikanten, Oudelingen, Onderwijzers, Artsen, Verplegenden, Jeugd-leiders, en voor allen, die een aandeel hebben in de actieve zielszorg. 'Eenige boek, dat dit onderwerp behandelt in een historisch principieel en praktisch deel.

Prijs f 235 - Geb. f 290

VOORRADIJ IN ELKEN

GOEDENBOEKHANDEL

Uitgave J. H. KOK N.V. Kampen

HILVERSUM

Rookt U een fijne Sigaar?

Of preferert U een pijp?

Dan kunt U terecht bij

Sigarenmagazijn

„The Oldsmoker“

Kerkstraat 8 - Hilversum.

Wie zich op de hoogte wil stellen van de filosofie of wijsbegeerte, en dat wil doen op prettige wijze, niet te diepzinnig gaande, bestelle

zoekers naar Wijsheid

DOOR

S. VISSER

Geb. f 3.50. Ingen. f 2.75.

Bij den Boekhandel en

bij de Uitgevers

Oosterbaan & Le Cointre N.V.

GOES.

Medew.
Rotten-
Dam,
Ds J.
Koole
Schre-
Rotten-
kamp,
Gronib.
Dr H.

Alle stu-
Prof. I

INHOUD:
Geopende
Kerkelijk
Schilder d
De Groot
Even part
wetensch.
zen: Aller
H. — Ub
der kerk,
Kerknieuw

Zie, Ik
Dat is
mode H
heerlijkhe
Het is c
en steeds
gansche g
Want le
Hij te alle
blik.

Dat is
aan wie
den gansc
onderbrek
Zij kom
feest, en
menschhe

Met elk
herrijzenis-
schap als
der aarde

Wij zijn
dig en v
wereldsch
aan onze
stem des
niet meer

Niet om
Zij klin
Maar o
en onze a
met onze

Omdat
gedurig v
Daarom
king van
geestelijk
en oog te
en wat I

Dat gel-
dachtenis
standing
Dan ho
aandacht
eeuwigher

Leven i
De ver-
bestaan v
lichaam e
noch nu,
Zij zijn

Zij heb-
Zij zien
ben gevo-
Zij best
redelijke
en gevoe
bestandde